

Cyflwyniad

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystyried cwynion bod aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru wedi gweithredu'n groes i'r Cod Ymddygiad. Mae'r Ombwdsmon yn ymchwilio i gwynion o'r fath o dan ddarpariaethau Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r Gorchmynion perthnasol a wneir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan y Ddeddf.

Pan fydd yr Ombwdsmon yn penderfynu y dylid ymchwilio i gŵyn, mae yna bedwar canfyddiad, sydd wedi'u nodi yn adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000, y gall yr Ombwdsmon eu datgan:

- a) nad oes tystiolaeth bod unrhyw achos o weithredu'n groes i god ymddygiad yr awdurdod;
- b) nad oes angen cymryd unrhyw gamau mewn cysylltiad i'r materion a fu'n destun i'r ymchwiliad;
- c) bod angen cyfeirio'r mater i swyddog monitro'r awdurdod, i'w ystyried gan y pwyllgor safonau;
- d) (ch) bod angen cyfeirio'r mater i Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan driwlynlys (mae hyn yn digwydd mewn achosion mwy difrifol fel arfer).

Yn amgylchiadau (c) a (d) uchod, mae'n ofynnol i'r Ombwdsmon gyflwyno adroddiad am yr ymchwiliad i'r pwyllgor safonau neu driwlynlys Panel Dyfarnu Cymru, yna byddant hwy'n ystyried y dystiolaeth a ganfuwyd gan yr Ombwdsmon, ynghyd ag unrhyw amddiffyniad a gyflwynir gan yr aelod dan sylw. Hwyl hefyd fydd yn penderfynu a oes achos o weithredu'n groes i'r Cod ai peidio, ac os oes, pa gosb (os o gwbl) y dylid ei chyflwyno.

Mae'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad yn cynnwys crynodebau o'r adroddiadau hynny lle cafwyd un o'r canfyddiadau wedi'u gosod allan uchod. Er hynny, yn achos canfyddiadau (c) a (d), bydd y Coflyfr Cod Ymddygiad ond yn cynnwys crynodebau'r achosion hynny y mae gwrandawiadau wedi'u cynnal gan y pwyllgor safonau neu Banel Dyfarnu Cymru, a bod canlyniad y gwrandawriad hwnnw'n hysbys. Mae'r rhifyn hyn yn adrodd ar y cyfnod Ionawr i Fawrth 2019.

Cynnwys

Dim tystiolaeth o dorri'r cod.....	1
Nid oes angen gweithredu.....	1
Cyfeiriwyd at Bwyllgor Safonau.....	2
Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru.....	2

Crynodebau Achosion

Dim tystiolaeth o dorri'r Cod

Ni does crynodebau yn gysylltiedig â'r canfyddiad hwn.

Nid oes angen gweithredu

Cyngor Tref Doc Penfro – Hybu cydraddoldeb a pharch

Rhif yr Achos: 201706079 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2019

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn bod aelod ("yr Aelod") o Gyngor Tref Doc Penfro ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad ("y Cod Ymddygiad") ar gyfer aelodau. Honnwyd bod yr Aelod wedi ymddwyn mewn modd amharchus a bygythiol tuag at Glerc blaenorol y Cyngor, yng nghyfarfodydd y Cyngor ac wrth gysylltu â hi drwy e-bost, rhwng 2014 a'i hymddiswyddiad o'r Cyngor yn 2017.

Ymchwiliodd yr Ombwdsmon a oedd gweithredoedd yr Aelod yn gyfystyr â thoriad o'r rhannau o'r Cod sy'n ymwneud â dangos parch ac ystyriaeth, bwlio ac aflonyddu, dwyn anfri ar y Cyngor a dyletswydd Aelod i ddatgan buddiant os oes ganddo un mewn unrhyw fusnes y Cyngor. Gofynnwyd am wybodaeth gan y Cyngor, Cyngor Sir Penfro a'r Aelod. Cynhaliwyd cyfweiliadau hefyd gyda thystion perthnasol.

Ar ôl ystyried y dystiolaeth, daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad nad oedd wedi'i berswadio bod yr aelod wedi ymddwyn mewn modd amharchus nac bygythiol tuag at y Clerc yn ystod cyfarfodydd neu wrth gysylltu â hi drwy e-bost. Penderfynodd hefyd nad oedd y dystiolaeth yn awgrymu toriad o'r Cod sy'n ymwneud â'r Aelod yn dwyn anfri ar y Cyngor. Casglodd yr Ombwdsmon ymhellach ei bod yn debygol y gallai'r Aelod fod wedi torri'r Cod drwy fethu â datgan buddiant personol mewn cyfarfodydd.

Cyngor Tref Saltney - Hybu cydraddoldeb a pharch

Rhif yr Achos: 201800177 & 201800178 & 201800179 & 201800180 - Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2019

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn bod aelodau ("yr Aelodau") o Gyngor Tref Saltney ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad trwy gymryd rhan mewn dadl â chynghorwyr eraill o flaen aelodau'r cyhoedd, yn dilyn cyfarfod Cyngor Tref.

Dechreuodd yr Ombwdsmon ymchwiliad ar y sail bod paragraffau 4(b), 4(c) a 6 (1)(a) o'r Cod Ymddygiad efallai wedi'u torri.

Canfu'r Ombwdsmon bod yr ymddygiad y cwynwyd yn ei gylch yn is na'r safon y byddai'n ei ddisgwyl gan aelodau etholedig, a bod yr ymddygiad yn bitw ac yn anaeddfed. Daeth i'r casgliad felly na fyddai cymryd camau pellach a defnyddio adnoddau cyhoeddus pellach er lles y cyhoedd.

Cyfeiriwyd at Bwyllgor Safonau

Ni does crynodebau yn gysylltiedig â'r canfyddiad hwn.

Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru

Ni does crynodebau yn gysylltiedig â'r canfyddiad hwn.